

Canllawiau Etholiad 2026

Ymgyrchoedd Etholiadol ar gyfer:

Senedd yr Alban

Senedd Cymru

Llywodraeth Leol mewn rhannau o Loegr

Diwrnod Pleidleisio: 7fed Mai 2026

1.	Cyfnod yr Etholiad.....	3
1.1	Cyfnod yr Etholiad a pha bryd y daw Canllawiau'r Etholiad a'r Atodiadau ("y Canllawiau) i rym	3
1.2	Etholiadau	3
1.3	Y Canllawiau	4
1.4	I bwy mae'r Canllawiau yn berthnasol	5
2.	Crynodeb o'r materion a'r atgyfeiriadau gorfodol	6
2.1	Yn ystod Cyfnod yr Etholiad:	6
2.2	Diwrnod Pleidleisio (tan 22.00).....	7
3.	Didueddrwydd Dyladwy	7
3.1	Sylw i Bleidiau ac Ymgeiswyr.....	7
3.2	Didueddrwydd mewn Rhaglenni a Chynnwys Ar-lein	8
3.3	Sylw i faterion gwleidyddol eraill a chyrrff etholedig eraill yn ystod Cyfnod yr Etholiad	9
3.4	Trefn y Pleidiau neu Ymgeiswyr.....	9
3.5	Eitemau lle nad oes angen, o bosib, cyfraniadau wrth bleidiau neu ymgeiswyr eraill	10
4.	Tegwch i Ymgeiswyr – Cod Ymarfer.....	10
4.1	Adroddiadau a dadleuon mewn Ardaloedd Etholiadol penodol (Etholaethau, Rhanbarthau neu Wardiau).....	10
4.2	Defnyddio Ymgeiswyr mewn pecynnau sy'n ymwneud â materion, dadleuon ehangach a rhaglenni ffonio-i-mewn	11
4.3	Gwasanaethau Cymraeg a Gaeleg	12
5.	Ar-lein, Cyfryngau Cymdeithasol a Chyfraniadau'r Gynulleidfa	12
5.1	Twyll-wybdodaeth.....	12
5.2	Defnyddio Cyfryngau Cymdeithasol	13
5.3	Cyfraniadau'r gynulleidfa.....	13
5.4	Vox Pops	14
5.5	Rhaglenni Cynulleidfaol.....	14
5.6	Deunydd wrth bleidiau neu ymgeiswyr	14
6.	Polau piniwn a dulliau eraill o gasglu barn	15
6.1	Gohebu ar Bolau Piniwn	15
6.2	Comisiynu Polau Piniwn	17
6.3	Pleidleisio SMS/Ar-lein.....	17
7.	Cyfweliadau Arweinwyr y Pleidiau	17
8.	Diwrnod Pleidleisio	18
9.	Cwynion.....	18

Atodiadau – Canllawiau ar Roi Sylw i Bleidiau ac Ymgeiswyr.....	20
A1.1 OFCOM.....	20
Atodiad 2. Yr Alban.....	22
A2.1 Sylw.....	22
A2.2 Pleidiau Mwy yn yr Alban.....	22
A2.3 Pleidiau Llai yn yr Alban.....	22
A2.4 Ymgeiswyr Annibynnol.....	23
A2.5 Cyd-destun y gefnogaeth etholiadol yn yr Alban.....	23
Atodiad 3 Cymru.....	23
A3.1 Sylw.....	23
A3.2 Pleidiau Mwy yng Nghymru.....	24
A3.3 Pleidiau Llai yng Nghymru.....	24
A3.4 Ymgeiswyr Annibynnol.....	25
A3.5 Cyd-destun y gefnogaeth etholiadol yng Nghymru.....	25
Atodiad 4. Llywodraeth Leol mewn rhannau o Loegr.....	25
A4.1 Sylw.....	25
A4.2 Pleidiau mwy yn Lloegr.....	26
A4.3 Pleidiau llai yn Lloegr.....	26
A4.4 Ymgeiswyr Annibynnol.....	26
A4.5 Cyd-destun cefnogaeth Etholiadol yn Lloegr.....	27
*Atodiad 5 Cynnwys addas ar y Rhwydwaith ar gyfer sylw yn y Cenhedloedd.....	27

1. Cyfnod yr Etholiad

1.1 Cyfnod yr Etholiad a pha bryd y daw Canllawiau'r Etholiad a'r Atodiadau ("y Canllawiau) i rym

Mae'r canllawiau hyn yn weithredol o ddiwrnod cyntaf y cyfnod etholiadol ar gyfer allbwn y DU-gyfan, sef

00.01 Dydd Llun 30^{ain} Mawrth 2026

Serch hynny, mae'r ymgyrchu etholiadol yn debygol o ddechrau cyn y cyfnodau etholiadol ffurfiol, a dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn sensitif o'r angen i roi gofal arbennig yn ystod y cyfnod yn arwain at Gyfnod yr Etholiad. Mae cyngor ar gael oddi wrth y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

Bydd y Canllawiau dal yn weithredol ar gyfer pob etholiad nes i'r gorsafoddedd pleidleisio gau am 22.00 ar ddydd Iau 7^{fed} Mai.

Nid oes unrhyw wahaniaeth ffurfiol yn ystod cyfnodau'r etholiadau rhwng y dyddiau cyn ac ar ôl i'r enwebiadau gau. Nid yw dyddiad cau'r enwebiadau yr un peth ar gyfer pob etholiad:

1^{af} Ebrill yn yr Alban

9^{fed} Ebrill yng Nghymru a Lloegr.

Nid oes unrhyw etholiadau ar y gweill yng Ngogledd Iwerddon.

1.2 Etholiadau

Senedd yr Alban

Mae'r Etholiad yn cael ei gynnal ar sail System Aelodau Ychwanegol gyda 73 o etholaethau aelodau unigol yn ogystal ag wyth rhanbarth sy'n ethol saith ASA ychwanegol yr un drwy restr pleidiau.

Senedd Cymru

Mae'r Etholiad yn cael ei gynnal gyda system etholiadol newydd a chynnydd yn nifer aelodau o'r Senedd: bydd 96 Aelodau o'r Senedd yn cael eu hethol ar draws 16 o etholaethau drwy ddefnyddio'r "system rhestrau cyfrannol caeedig".

Llywodraeth Leol yn Lloegr

Bydd etholiadau yn cael eu cynnal drwy System y Cyntaf i'r Felin yn y canlynol:

- **32** o fwrdeistrefi Llundain
- **32** o gynghorau Metropolitaidd
- **48** o Gynghorau Dosbarth

- 18 o awdurdodau Unedol
- 6 Chyngor Sir

Yn ogystal â:

- 6 o Feiri Awdurdodau Unigol

Am wybodaeth bellach sy'n benodol i bob etholiad, cyfeiriwch at yr Atodiadau.

1.3 Y Canllawiau

Gohebu ar ymgyrchoedd etholiadol yw'r maes darlledu lle craffir ar ymrwymiad y BBC tuag at ddiueddrwydd dyladwy fwyaf manwl.

Bwriad y Canllawiau hyn yw cynnig fframwaith i newyddiadurwyr er mwyn:

- gallu gweithredu mewn amgylchedd mor rhydd a chreadigol â phosib,
- cyflwyno adroddiadau diduedd ac annibynnol i gynulleidfaoedd o'r ymgyrch, gan roi sylw teg a chraffu trylwyr o bolisïau ac ymgyrchoedd yr holl bleidiau.

Mae rheidrwydd cyfreithiol ar y BBC hefyd i fabwysiadu Cod Ymarfer mewn perthynas â "chyfranogiad ymgeiswyr mewn etholiad seneddol neu lywodraeth leol mewn eitemau am yr etholaeth neu'r ardal etholiadol dan sylw sydd wedi'u cynnwys mewn gwasanaethau perthnasol yn ystod cyfnod yr etholiad". Cyflawnir y rhwymedigaeth hon gan Adran 4 o'r Canllawiau hyn.

Mae'n ofynnol i'r BBC hefyd, o dan delerau ei Siarter a'i Gytundeb, sicrhau yr ymdrinnir â materion gwleidyddol gyda chywirdeb dyladwy a didueddrwydd dyladwy. Mae'r Canllawiau Etholiadol hyn yn cyd-fynd â'r Canllawiau Golygyddol (Adran 2, "Didueddrwydd" ac Adran 10, "Gwleidyddiaeth a Pholisi Cyhoeddus").

Dylent, yn benodol, gael eu darllen ar y cyd ag Adran 10 o'r Canllawiau Golygyddol. Mae'n cynnwys y canlynol:

Sylw i Bleidiau Gwleidyddol, Llywodraeth a Datganoli yn y DU

10.4.1 *Dylai'r BBC wneud, a gallu amddiffyn, penderfyniadau golygyddol ynghylch sylw i bleidiau gwleidyddol ar y sail eu bod yn rhesymol ac yn ofalus, gyda didueddrwydd dyladwy. Dylai penderfyniadau newyddion ysgogi penderfyniadau golygyddol mewn rhaglenni sy'n seiliedig ar newyddion, gan sicrhau bod sylw dyladwy yn cael ei roi i gyfleu, archwilio a herio safbwyntiau a pholisïau'r holl bleidiau perthnasol yn y DU dros amser.*

Bydd y ffordd y mae pleidiau'n sicrhau didueddrwydd dyladwy yn amrywio, yn dibynnu ar y fformat, y llwyfan a sut mae'r allbwn yn berthnasol i wahanol rannau o'r DU. Bydd penderfynu'r priod lefelau o sylw i wahanol bleidiau gwleidyddol, sydd â lefelau amrywiol o gefnogaeth wleidyddol, yn galw'n bennaf am farn olygyddol dda a diduedd, yn hytrach na defnyddio fformiwlâu mathemategol. Dylid ystyried tystiolaeth o gefnogaeth mewn etholiadau

blaenorol a chefnogaeth bresennol mewn etholiadau wrth wneud penderfyniadau am lefelau priodol o sylw ac amlygrwydd.

Rhaid i gynhyrchwyr cynnwys gymryd cyfrifoldeb am sicrhau didueddrwydd dyladwy yn eu hallbwn eu hunain heb ddibynnu o reidrwydd ar gynnwys neu wasanaethau eraill y BBC.

10.4.2. *Mae diwylliannau gwleidyddol amrywiol yn y DU o fewn y gwahanol wledydd; felly, er mwyn sicrhau sylw priodol i bleidiau gwleidyddol, yn enwedig mewn allbwn i'r DU gyfan, rhaid asesu cryfder gwleidyddol cymharol yn y strwythur datganoledig hwn. Er mwyn sicrhau didueddrwydd dyladwy, rhaid ystyried y gwahanol bleidiau ym mhob gwlad, yn ogystal â'r rheini sydd â chefnogaeth etholiadol ar draws y DU.*

Etholiadau a Refferenda yn y DU

10.4.22. *Rhaid i ddyfarniadau am newyddion barhau i ysgogi penderfyniadau golygyddol mewn rhaglenni sy'n seiliedig ar newyddion a dylai'r dyfarniadau hynny, yn ystod etholiadau neu refferenda, gael eu gwneud o fewn fframwaith o drafodaeth ddemocrataidd. Yn ystod cyfnod yr etholiad, dylid rhoi pwys dyladwy ar gyfleu, archwilio a herio barn a pholisïau'r holl bleidiau ac ymgeiswyr perthnasol, gan gynnwys, lle bo hynny'n briodol, ymgeiswyr annibynnol.*

Bydd angen gofal ac ystyriaeth ychwanegol ar rai rhaglenni o ran amserlennu yn ystod cyfnodau etholiadau ac yn y cyfnod cyn ymgyrchoedd etholiadol. Dylai gwneuthurwyr cynnwys ymgynghori â'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth yn gynnwys pan allai fod risg i ddiueddrwydd, er enghraifft, o ddramâu unigol, hyd yn oed os ydynt o natur hanesyddol, ymddangosiadau gan wleidyddion mewn allbwn anwleidyddol, neu raglenni sy'n bwriadu bod yn ddiuedd dros amser.

Efallai y bydd gan rai etholiadau, megis cystadlaethau maerol gweithredol, amser arwain hir lle gall ymgyrchu gyda ffocws penodol ar unigolion ddechrau blwyddyn neu fwy cyn y diwrnod pleidleisio. Bydd angen i'r holl allbwn, gan gynnwys allbwn anwleidyddol, roi ystyriaeth dros y cyfnod hwn i'r angen am ddiueddrwydd a thegwch i ymgeiswyr a'r rheini sy'n ceisio cael eu henwebu.

Mae'r Canllawiau ar gael yn gyhoeddus a gall y BBC ddisgwyl bod yn atebol am eu gweithredu yn ystod yr ymgyrch.

Mae allbwn y BBC yn ystod cyfnod etholiadol hefyd yn amodol ar Adran 5 a 6 o God Ofcom (ac eithrio adrannau 6.8 – 6.12) a'r Canllawiau cysylltiedig sy'n gyson â chadw at y Canllawiau hyn.

<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code/section-five-due-impartiality-accuracy>

<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code/section-six-elections-referendums>

1.4 I bwy mae'r Canllawiau yn berthnasol

Cyfrifoldeb pob golygydd yw sicrhau bod eu cynhyrchwyr cynnwys yn ymwybodol o sut mae'r Canllawiau yn berthnasol i'w hallbwn.

Mae'n rhaid i bob rhaglen sydd ddim fel arfer yn ymdrin â phynciau gwleidyddol neu'n gwahodd gwleidyddion i gymryd rhan, ymgynghori â'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth ymlaen llaw cyn gwahodd gwleidydd, ymgeisydd neu unrhyw un sydd wedi cymryd safbwynt gwleidyddol amlwg i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Mae hyn yn berthnasol os yw'r cyfraniad arfaethedig yn 'wleidyddol' neu beidio.

Mae'r Atodiadau yn nodi gwybodaeth sy'n benodol i'r gwahanol etholiadau a gwahanol rannau o'r DU.

Dylai pob rhaglen, cyfres, gwefan, podlediad neu sianel ystyried lleoliad y gynulleidfa arfaethedig wrth roi'r Canllawiau hyn ar waith.

Mae'r Canllawiau hyn yn berthnasol i unrhyw gynnwys a fwriadwyd ar gyfer cynulleidfaoedd Prydain Fawr, sy'n ymdrin ag unrhyw agwedd ar yr etholiadau.

2. Crynodeb o'r materion a'r atgyfeiriadau gorfodol

2.1 Yn ystod Cyfnod yr Etholiad:

- Lle na fyddai cynnwys fel arfer yn cynnwys gwleidyddion, barn wleidyddol neu 'bynciau llosg' - fel chwaraeon, cerddoriaeth, sioeau cwis/panel, rhaglenni adloniant a ffordd o fyw - rhaid i gynhyrchwyr ymgynghori â'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth ymlaen llaw cyn gwahodd gwleidydd i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Mae'r atgyfeiriad hwn yn berthnasol i bob ffigur gwleidyddol fel Aelodau Seneddol, cynghorwyr, meiri a Chomisiynwyr yr Heddlu a Throsedd, os yw eu cyfraniad arfaethedig yn 'wleidyddol' neu beidio. *(10.3.1)
- Dylai pob cais am gyfweiliadau neu fwriad i bortreadu arweinwyr pleidiau'r DU neu arweinwyr mewn cenedloedd sy'n cynnal etholiadau gael eu cyfeirio at y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth cyn gofyn i'r pleidiau. Yn y cenedloedd, dylai ceisiadau am arweinwyr y pleidiau hefyd gael eu cyfeirio at Benaethiaid Newyddion priodol y cenedloedd. Dylai ceisiadau am gyfweiliadau o'r fath gael eu cyfeirio hefyd cyn cael eu derbyn neu eu gwrthod.
- Mae'n rhaid i unrhyw fwriad i ddefnyddio cyfraniad gan ymgeisydd heb roi cyfle i unrhyw blaid neu ymgeisydd arall wneud sylwadau nac ymateb gael eu cyfeirio at ffigur golygyddol uwch a'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth. (gweler cyd-destun 3.5).
- Ni fydd y BBC yn comisiynu polau piniwn o fwriad pleidleisio i'w cyhoeddi yn ystod yr ymgyrch.
- Rhaid i unrhyw fwriad i gomisiynu pŵl piniwn ar gyfer unrhyw arolwg, pleidlais neu grŵp ffocws ar faterion polisi cyhoeddus, pwnc llosg gwleidyddol neu ddiwydiannol, neu ar 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio at y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth ymlaen llawn *(10.3.8).

- Ni fydd unrhyw bleidleisiau (ar-lein, SMS / testun neu gyfryngau cymdeithasol) sy'n ceisio mesur cefnogaeth i blaid, ymgeisydd neu fater polisi gwleidyddol y pleidiau.
- Rhaid trafod unrhyw fwriad i gynnal pleidlais (ar-lein, testun neu gyfryngau cymdeithasol) ar unrhyw fater gwleidyddol a allai effeithio ar unrhyw un o'r etholiadau, gyda'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth, yn ogystal â'i gyfeirio at ffigwr golygyddol uwch yn yr adran berthnasol ac ITACU.
- Ni fydd y BBC yn darlledu nac yn cyhoeddi niferoedd e-byst, negeseuon testun na deunydd cyfathrebu eraill a dderbynnir ar y naill ochr i unrhyw fater sy'n gysylltiedig â'r ymgyrch.
- Rhaid cyfeirio unrhyw fwriad i adrodd ar fwriad pleidleisio drwy ddefnyddio dulliau ymchwil heblaw am bleidleisio at y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.*(11.4.37)

* mae atgyfeirio hefyd yn orfodol y tu allan i gyfnodau etholiadol.

2.2 Diwrnod Pleidleisio (tan 22.00)

- Ni ddylid cyhoeddi unrhyw bôl piniwn ar unrhyw fater sy'n berthnasol i'r etholiad.
- Ni fydd unrhyw faterion sy'n uniongyrchol berthnasol i'r ymgyrchoedd etholiadol yn cael sylw ar unrhyw un o wasanaethau neu gyfryngau cymdeithasol y BBC rhwng 06.00 – 22.00 (dylai unrhyw sylw o'r fath cyn 06.00 gael ei gyfeirio at y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth).
- Pan fydd y gorsafoedd pleidleisio ar agor, mae'n drosedd cyhoeddi unrhyw beth ynglŷn â'r ffordd y mae pobl wedi pleidleisio yn yr etholiad hwnnw, yn seiliedig ar wybodaeth gan bleidleiswyr ar ôl iddynt fwrw eu pleidlais.

3. Didueddrwydd Dyladwy

3.1 Sylw i Bleidiau ac Ymgeiswyr

I gyflawni didueddrwydd dyladwy, mae'n rhaid i bob bwletin, rhaglen neu gyfres o raglenni, yn ogystal â gwasanaethau ar-lein a rhyngweithiol, wrth roi sylw i'r etholiadau, sicrhau bod y pleidiau (a lle bo'n berthnasol, ymgeiswyr annibynnol) yn cael sylw cymesur dros gyfnod priodol o amser.

Dylai pennu lefelau priodol y sylw ystyried lefelau cefnogaeth etholiadol flaenorol a chyfredol (gweler [Atodiadau](#) a [Chrynodeb Ofcom](#)).

Cefnogaeth etholiadol mewn etholiadau cyfatebol blaenorol yw'r man cychwyn ar gyfer gwneud y penderfyniadau hyn. Serch hynny, dylid ystyried ffactorau eraill lle bo'n briodol, gan gynnwys tystiolaeth o'r newid yn lefelau'r gefnogaeth mewn etholiadau mwy diweddar, newid mewn amgylchiadau gwleidyddol (e.e. pleidiau newydd neu raniadau o fewn pleidiau) yn ogystal â thystiolaeth arall o

gefnogaeth gyfredol, gan gynnwys tueddiadau cadarn mewn polau piniwn dilys. Gall nifer yr ymgeiswyr sy'n sefyll ar ran plaid hefyd fod yn ffactor.

3.2 Didueddrwydd mewn Rhaglenni a Chynnwys Ar-lein

Dylai rhaglenni a phodlediadau cylchgrawn newyddion dyddiol, fel arfer, sicrhau sylw cymesur a phriodol yn ystod pob wythnos o'r ymgyrch.

Mae hynny'n golygu bod pob cyfres (e.e. sioe '*drive time*' ar radio) yn gyfrifol am gyflawni ei didueddrwydd priodol ei hun o fewn yr wythnos, ac ni all ddibynnu ar wasanaethau eraill ar wahanol adegau o'r dydd (e.e. sioe frecwest) i wneud hynny. Nid yw hynny'n atal rhaglenni, mewn amgylchiadau penodol, rhag cydweithio i drefnu sylw ar y cyd, a thrwy hynny gyflawni didueddrwydd dyladwy ar draws yr orsaf neu sianel. Nid yw chwaith yn atal allbwn o'r fath rhag rhedeg cyfres o eitemau sy'n cyflawni didueddrwydd ar draws yr ymgyrch gyfan. Ond mae angen cyfeirio at drefniant o'r fath yn glir.

Dylai cyfresi o raglenni osgoi penodau unigol rhag mynd allan o drefn yn sylweddol. Efallai y bydd diwrnodau pan mae'n anochel y bydd un blaid yn dominyddu'r agenda newyddion, e.e. pan fydd manifestos pleidiau yn cael eu lansio, ond yn yr achos hwnnw rhaid bod yn ofalus i sicrhau bod sylw priodol yn cael ei roi i lansiadau eraill o'r fath, wrth bleidiau neu ymgeiswyr ar y diwrnodau perthnasol a bod cyfeiriadau priodol yn ôl ac ymlaen.

Dylai rhaglenni a phodlediadau wythnosol neu reolaidd, neu gyfresi sefydlog o fewn rhaglenni dyddiol, sy'n canolbwyntio ar un blaid neu ymgeisydd, gyfeirio yn ôl ac ymlaen, er mwyn sicrhau ei bod yn glir i'r gynulleidfa bod didueddrwydd dyladwy yn cael ei ddatblygu dros amser. Yn yr enghreifftiau hyn, dylai didueddrwydd dyladwy gael ei gyflawni yn ystod yr ymgyrch.

Mae'r un canllawiau ar gyfer rhaglenni yn gymwys i gynnwys Golygyddol y BBC ar holl safleoedd bbc.co.uk. Bydd y rhain yn gymwys i gynnwys sain a fideo yn ogystal â chynnwys testun e.e. blogiau, podlediadau a lawrlwythiadau, yn ogystal ag unrhyw sianeli cyfryngau cymdeithasol sy'n gysylltiedig â'r BBC, gan gynnwys deunydd sy'n ymddangos ar safleoedd a weithredir gan drydydd partion (gweler adran 5 isod).

Yn ôl y Canllawiau Golygyddol (2.4.17) "*Ni ddylid tybio bod cyfranwyr i allbwn y BBC yn amhleidiol nac yn ddiduedd. I'r rheini sy'n dod o sefydliadau fel elusennau, melinau trafod neu brifysgolion, efallai y bydd angen, pan fo hynny'n berthnasol, rhoi gwybodaeth briodol am gysylltiadau, cyllid neu safbwyntiau penodol. Mae'r un peth yn wir am ymchwilyr unigol, newyddiadurwyr, gwyddonwyr neu arbenigwyr eraill ac, o bryd i'w gilydd, i gyfranwyr a allai fod yn sôn am eu profiadau eu hunain. Y prawf allweddol yw ystyried a fyddai'r gynulleidfa'n cael ei chamarwain pe na bai gwybodaeth o'r fath ar gael. Efallai y bydd angen ystyried hefyd a oes perygl i gysylltiadau o'r fath danseilio ymddiriedaeth yng nghredadwyedd proffesiynol y cyfrannwr neu ddilysrwydd tybiedig eu profiadau*".

Yng nghyd-destun yr etholiadau hyn, bydd angen i gynhyrchwyr cynnwys gymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod cyfranwyr yn cael eu disgrifio'n briodol a'u bod wedi ystyried, er enghraifft, sylwadau a wnaed ganddynt ar gyfryngau

cymdeithasol, sut mae eu sefydliadau'n cael eu hariannu a natur a ffynonellau'r ymchwil neu bôl piniwn a ddyfynnir. Wrth ohebu, yn benodol, o ran sylw pellach a roddir i'r ymgyrch yn y wasg, er enghraifft mewn adolygiadau papurau newydd, dylent hefyd ystyried unrhyw safbwynt golygyddol goddrychol perthnasol.

Rhaid i unrhyw raglen neu gynnwys sy'n rhoi sylw i'r etholiad gyflawni didueddrwydd dyladwy yn gyffredinol ymhlith pleidiau yn ystod yr ymgyrch gyfan.

Dylai unrhyw un sydd ag amheuaeth ynglŷn â sut mae hyn yn berthnasol i'w cynnwys eu hunain gysylltu â'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth, am gyngor.

3.3 Sylw i faterion gwleidyddol eraill a chyrrff etholedig eraill yn ystod Cyfnod yr Etholiad

Nid yw'r etholiadau yn cael eu cynnal mewn gwagle a bydd cyrrff etholedig eraill yn parhau â'u gweithgareddau arferol yn ystod yr ymgyrch. Mae angen i gynhyrchwyr cynnwys gydymffurfio â gofyniad cyffredinol cywirdeb dyladwy a didueddrwydd dyladwy, gan fod yn ymwybodol o ddylanwad posib unrhyw sylw gwleidyddol arall ar yr ymgyrch etholiadol.

Mae hyn yn berthnasol i'r holl ohebu seneddol yn ystod yr ymgyrch: bydd rhywfaint o fusnes cynghorau hefyd yn parhau yn ystod cyfnod yr etholiad. Dylid parhau i roi sylw i'r rhain yn y ffordd arferol, er bod rhaid gohebu'n ofalus ar unrhyw faterion sy'n ymwneud â'r etholiadau ledled Prydain sy'n cael eu trafod mewn Senedd neu gynghorau, er mwyn cynnal didueddrwydd dyladwy.

Mae angen i bob cynhyrchydd cynnwys ystyried pa faterion sydd o fewn cylch gwaith y cyrrff gwahanol a sicrhau ei fod yn glir i'r gynulleidfa pan fydd y straeon yn berthnasol i etholiad. Dylent hefyd fod yn effro i wleidyddion pleidiau eraill, Aelodau Seneddol yn San Steffan, gan gynnwys gweinidogion, gweinidogion yr wrthblaid a llefarwyr eraill y pleidiau nad ydynt yn gysylltiedig yn uniongyrchol â'r etholiadau, yn ymyrryd mewn materion sy'n berthnasol i'r etholiadau a sicrhau bod didueddrwydd dyladwy yn cael ei gynnal. Gall rhai aelodau o gyrrff etholedig eraill hefyd fod yn ymgeiswyr yn yr etholiadau hyn; dylid cymryd gofal i sicrhau nad oes mantais annheg yn yr ymgyrch etholiadol yn deillio o'u rolau gwleidyddol eraill.

Lle ceir straeon newyddion eraill o bwys, mae angen gofal i sicrhau bod unrhyw elfen wleidyddol yn cael sylw cynhwysfawr, ond ei bod hefyd yn adlewyrchu'r ffaith ei bod yn gyfnod etholiadol. Bydd sut y cyflawnir hynny'n dibynnu ar amgylchiadau penodol pob achos. Er enghraifft, lle ceir straeon mawr y tu allan i'r gystadleuaeth o fewn y pleidiau, gall didueddrwydd dyladwy gael ei gyflawni drwy roi mwy o amser i'r gwleidyddion hynny sydd fwyaf cysylltiedig â'r stori, drwy adrodd ar ddatganiadau sy'n rhoi gwybodaeth ffeithiol i'r gynulleidfa ac, ar adegau, lle ceir cyfiawnhad golygyddol, adlewyrchu ar ddadleuon mewnol oddi mewn i'r pleidiau.

3.4 Trefn y Pleidiau neu Ymgeiswyr

Fel arfer, dylai'r drefn y mae pleidiau'n ymddangos mewn pecynnau neu'n cael eu cyflwyno mewn trafodaethau gael ei llywio gan yr elfen olygyddol. Serch hynny, dros amser, dylai gwneuthurwyr rhaglenni ystyried amrywio'r drefn hon,

Ile bo'n briodol, fel na fydd unrhyw batrwm sefydlog yn dod i'r amlwg yn ystod yr ymgyrch. Weithiau, y ffordd orau o gael tegwch – er enghraifft – mewn dadleuon – yw drwy dynnu enw.

3.5 Eitemau lle nad oes angen, o bosib, cyfraniadau wrth bleidiau neu ymgeiswyr eraill

Mewn amgylchiadau eithriadol, gall sylwadau gan ymgeiswyr sefyll ar eu traed eu hunain, heb unrhyw gyfraniad gwleidyddol arall, lle gallai defnyddio un ymddangos yn ansensitif neu edrych fel syrcau cyfryngau. Gallai hyn gynnwys cyfweiliadau am drasiedi bersonol, trychineb cyhoeddus, neu lle mae'r person dan sylw yn llygad dyst i ddigwyddiad yn y newyddion. Rhaid cyfeirio unrhyw fwrriad i ddefnyddio sylw yn y ffordd hon at ffigwr golygyddol uwch a'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth.

4. Tegwch i Ymgeiswyr – Cod Ymarfer

Sylwer: O ran y diffiniad o "ymgeiswyr" yn ogystal â "rhoi sedd wag i rywun", ail-gyhoeddodd Ofcom y canllawiau ar 4 Mawrth 2024:

<https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/about-ofcom/bulletins/broadcast-bulletins/2024/issue-493/election-note-to-broadcasters-2024?v=331056>

4.1 Adroddiadau a dadleuon mewn Ardaloedd Etholiadol penodol (Etholaethau, Rhanbarthau neu Wardiau)

Bwriad y canllawiau hyn yw annog trafodaeth frwd a rhoi proffil uwch i ymgeiswyr yn gyffredinol, heb roi mantais annheg i un ymgeisydd neu blaid ar draul un arall.

Ni all ymgeiswyr neu bleidiau sy'n gwrthod cymryd rhan mewn adroddiadau neu ddadleuon yn ardal yr etholiad, roi fetu yn effeithiol dros sylw o'r fath.

Serch hynny, nid yw hynny'n gwanhau mewn unrhyw ffordd rwymedigaethau'r BBC o ran tegwch wrth sicrhau bod y gynulleidfa yn cael gwybod am holl brif elfennau'r ddadl: dylid gofyn am gyngor pellach y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth mewn amgylchiadau o'r fath.

Gall rhaglenni a mathau eraill o allbwn benderfynu defnyddio naill ai ymgeiswyr neu eu cynrychiolwyr mewn eitemau. Ond os gwahoddir ymgeisydd i gymryd rhan, dylai'r cyfranwyr eraill, lle bo'n bosib, fod yn ymgeiswyr hefyd. Mewn amgylchiadau eithriadol, os nad yw ymgeisydd ar gael, gellir cynnig y cyfle i gynrychiolydd addas o fewn y blaid neu rywun arall oddi fewn i'r ardal etholiadol (e.e. swyddog neu asiant y blaid), ond fel arfer, dylid ei gwneud yn glir wrth y gynulleidfa y gwahoddwyd yr ymgeisydd coll a pham nad oeddent yn gallu cymryd rhan. Os yw plaid neu ymgeisydd yn gwrthod argymhell cynrychiolydd neu enwebu rhywun mewn ffordd a allai achosi annhegwch i ymgeiswyr eraill, gall yr eitem/rhaglen fynd yn ei blaen hebbynt.

Dylai adroddiadau neu ddadleuon am ardal etholiadol benodol roi pwys dyladwy i ymgeiswyr sydd wedi profi cefnogaeth etholiadol sylweddol yn yr ardal honno (naill ai drwy fod yn ymgeisydd eu hunain - er enghraifft, ymgeiswyr annibynnol - neu eu plaid). Mae hyn yn golygu, os bydd unrhyw ymgeisydd yn cymryd rhan

mewn eitem am ardal etholiadol benodol, yna dylid cynnig cyfle i'r ymgeiswyr eraill gymryd rhan hefyd, neu gael cyfle tebyg ar draws cyfres o adroddiadau.

Mae dal rhaid i ymgeiswyr neu bleidiau sydd heb ddangos bod ganddynt gefnogaeth etholiadol sylweddol yn yr ardal honno gael cynnig sylw cymesur. Mater golygyddol yw sut y gwneir hynny, ond dylai'r canlynol gael ei ystyried fan lleiaf:

Dylai adroddiadau, eitemau (gan gynnwys ar-lein), rhaglenni (fel dadleuon) neu unrhyw gynnwys arall sy'n cyfeirio at rai o'r ymgeiswyr mewn ardal (neu ardaloedd) etholiadol yn unig gynnwys hefyd, yn weledol a/neu ar lafar, restr o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll (lle bo'n briodol) neu, fan lleiaf, dylai gyfeirio at restr ar-lein o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll os a phan fydd ar gael. Os yw adroddiad o'r fath yn cael ei ddarlledu sawl gwaith ar yr un sianel neu orsaf, dylid cyfeirio at restr o ymgeiswyr bob tro.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys gymryd gofal arbennig cyn i'r enwebiadau gau o ran rhoi sylw i'r rhai a allai ddod yn ymgeisydd yn yr etholiad. Yn gyffredinol, dylent sicrhau na chaiff ymgeiswyr fantais annheg (er enghraifft, bod yn ofalus pan fydd enw ymgeisydd yn cael ei weld yn amlwg ar bosteri neu rosglymau (*rosettes*) etc.)

Pan fydd Cyfnod yr Etholiad wedi dechrau, ni ddylai rhaglenni nad ydynt fel arfer yn ymdrin â gwleidyddiaeth, drefnu a darlledu ymddangosiadau newydd gan ymgeiswyr (gweler Rheol 6.7 Ofcom). <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/section-six-elections-referendums>

Pan fydd gan ymgeiswyr rolau eraill – gwleidyddol neu beidio - dylid cymryd gofal i sicrhau nad ydynt yn cael mantais annheg yn ystod ymgyrch yr etholiad ar draul ymgeiswyr eraill.

Cyn i'r enwebiadau gau, mae angen i gynhyrchwyr cynnwys sicrhau didueddrwydd dyladwy o ran unrhyw gyfranwyr y mae disgwyl iddynt sefyll fel ymgeiswyr.

4.2 Defnyddio Ymgeiswyr mewn pecynnau sy'n ymwneud â materion, dadleuon ehangach a rhaglenni ffonio-i-mewn

Yn ogystal â dadleuon neu eitemau eraill sy'n defnyddio ymgeiswyr o fewn ardaloedd etholiadol (ac yn amodol ar atgyfeiriadau gorfodol perthnasol), gall pob math o gynnwys ddefnyddio amrywiaeth briodol o ymgeiswyr o wahanol ardaloedd etholiadol i drafod materion etholiadol gyda'i gilydd. Efallai y bydd amgylchiadau hefyd lle mae'n briodol defnyddio ymgeiswyr a rhai nad ydynt yn ymgeiswyr (er enghraifft, lle nad yw llefarydd plaid yn sefyll, neu mewn dadleuon rhwng arweinwyr y pleidiau).

Caniateir cyfeiriadau rhesymol at enghreifftiau lleol o fewn ardal etholiadol, er enghraifft, at ysbytai lleol, ysgolion, enghreifftiau o droseddau etc. ar yr amod nad yw'n arwain at unrhyw annhegwch i ymgeisydd sydd ddim yn cymryd rhan.

Er mwyn cynnal didueddrwydd dyladwy, dylai'r dewis o ymgeiswyr neu bleidiau a gynrychiolir fod yn briodol i'r eitem. Mater golygyddol yw pwy sy'n cymryd rhan ac ym mha fformat, er enghraifft, mewn dadleuon, cyn belled â bod didueddrwydd dyladwy yn cael ei arfer yng nghyd-destun cyfnod yr etholiad.

Ar sail olygyddol y dewisir unigolyn i gynrychioli plaid, ond rhaid cymryd gofal yn ystod yr ymgyrch i sicrhau nad oes un ymgeisydd yn cael ei ffafrio'n ormodol ar draul y lleill. Ni ddylai ymgeisydd sy'n cymryd rhan fel llefarydd cenedlaethol gael mantais annheg dros ymgeiswyr eraill wrth drafod materion sy'n uniongyrchol berthnasol i'w hardal etholiadol. Gall hyn olygu eu cynghori ymlaen llaw o rwymedigaethau didueddrwydd dyladwy'r BBC, neu ymyrraeth gyflym gan gyflwynydd rhaglen fyw, neu ei olygu cyn y darllediad, yn ôl yr angen.

Gall ymgeiswyr gael eu hannog i gymryd rhan mewn rhaglenni ffonio-i-mewn ynglŷn â'r etholiad neu faterion etholiadol. Serch hynny, mae'n rhaid gwirio'r sawl sy'n galw i weld os ydynt yn ymgeiswyr, a rhaid iddo fod yn amlwg i'r gynulleidfa eu bod yn siarad nid fel aelodau cyffredin o'r cyhoedd ond fel cyfranwyr ag agenda wleidyddol. Rhaid bod yn ofalus nad yw rhaglenni a mathau eraill o allbwn yn rhoi amlygrwydd gormodol i un blaid neu ffafriaeth ormodol i un ymgeisydd ar draul y lleill yn yr un ardal etholiadol dros amser. Dylid cymryd gofal hefyd - a gofyn am gyngor - mewn perthynas ag unrhyw gyfraniad gan ymgeisydd yn ystod rhaglen ffonio-i-mewn neu raglen debyg nad yw'n ymwneud â'r etholiadau neu faterion gwleidyddol yn fwy cyffredinol.

Gellir gofyn am gyngor pellach ynglŷn â defnyddio ymgeiswyr wrth y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

4.3 Gwasanaethau Cymraeg a Gaeleg

Mae rhai gwleidyddion yng Nghymru yn ddi-Gymraeg. Os nad yw ymgeisydd yn siarad Cymraeg, gall Radio Cymru a rhaglenni BBC Cymru ar gyfer S4C ddefnyddio ymgeiswyr a chynrychiolwyr eraill y pleidiau neu eilyddion priodol, gan gynnwys mewn rhaglenni am ardaloedd etholiadol penodol.

Ychydig o wleidyddion sy'n siarad Gaeleg. Os na all plaid ddod o hyd i ymgeisydd sy'n siarad Gaeleg, gall BBC Radio nan Gàidheal a rhaglenni BBC ALBA ddefnyddio ymgeiswyr a chynrychiolwyr eraill y pleidiau neu eilyddion priodol, gan gynnwys mewn rhaglenni am ardaloedd etholiadol penodol.

5. Ar-lein, Cyfryngau Cymdeithasol a Chyfraniadau'r Gynulleidfa

Bydd yr un canllawiau â rhaglenni (gweler adran 1.3 uchod) yn gymwys i gynnwys golygyddol y BBC ar holl safleoedd bbc.co.uk. Bydd y rhain yn berthnasol i gynnwys sain a fideo yn ogystal â chynnwys testun, e.e. blogiau, podlediadau a lawrlwythiadau, yn ogystal ag unrhyw gyfryngau cymdeithasol sy'n cael eu cysylltu â'r BBC, gan gynnwys deunydd sy'n ymddangos ar safleoedd a weithredir gan drydydd partion.

5.1 Twyll-wybodaeth

Mae ymgyrchu digidol a chyfryngau cymdeithasol yn frwydr fawr mewn etholiadau bellach, ac mae'r bygythiad o dwyll-wybodaeth yn chwarae rhan yn y canlyniad yn sylweddol. Yn ganolog i agwedd y BBC tuag at yr etholiad fydd gweithio i hysbysu cynulleidfaoedd am y broses ddemocrataidd a dadlennu twyll-wybodaeth, fel y gallant wneud dewisiadau ar sail tystiolaeth y gallant ymddiried ynddi.

5.2 Defnyddio Cyfryngau Cymdeithasol

Mae'n rhaid i staff golygyddol y BBC ac unrhyw un sy'n gysylltiedig â chynhyrchu cynnwys etholiadol osgoi cyfaddawdu ar ddiueddrwydd y BBC na dwyn anfri ar y BBC drwy eu gweithgareddau, fel mynegi eu barn bersonol (neu gymeradwyo/herio barn eraill) ar faterion polisi cyhoeddus, pwnc llosg gwleidyddol neu ddiwydiannol, neu ar 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall, naill ai ar wefannau personol neu gyfryngau cymdeithasol. Gweler y canllawiau ar Ddefnydd Personol o'r Cyfryngau Cymdeithasol.

<https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidance/personal-use-of-social-media/>

5.3 Cyfraniadau'r gynulleidfa

Gall cyfraniadau'r gynulleidfa gynnig uniongyrchedd ac elfen ryngweithiol i gynnwys y BBC – o ran yr ochr ddarlledu ac yn ddigidol. Mae'r cyfraniadau hyn yn mynegi barn ac nid ydynt yn arwydd o'r pwys a roddir ar y farn ar un ochr neu'r llall i gwestiwn. Mae'n rhaid i'r deunydd sy'n cael ei ddewis i'w gynnwys gyflawni didueddrwydd dyladwy, nid yn unig yn ôl pwys gweithgaredd y gynulleidfa. Fodd bynnag, ni ddylai'r BBC geisio cyflawni'r hyn y gellir ei ystyried yn gydbwysedd "artiffisial" drwy roi darlun camarweiniol o'r pwys a roddir ar y farn.

Gall cyfraniadau'r gynulleidfa fod ar ffurf neges destun, neges ar gyfryngau cymdeithasol neu e-bost, neu unrhyw fecanwaith rhyngweithiol arall, gan gynnwys "vox pops". Gallant fod yn ddigymell, neu gallant ddeillio o alwad i gymryd rhan, naill ai ar allbwn darlledu neu ar-lein. Ym mha bynnag ffordd y cânt eu derbyn, dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn drylwyr ynglŷn â sefydlu tarddiad deunyddiau a gynigir fel cyfraniadau'r gynulleidfa a chymryd cyfrifoldeb am eu dilysrwydd. Efallai y bydd angen gwirio bod cyfraniad unigolyn sy'n llygad y cyhoedd, yn ôl pob tebyg, yn ddilys. Pan ddaw cyfraniadau o'r fath gan ymgeiswyr, rhaid nodi hynny'n glir.

Bydd pob tudalen ar y we sy'n annog trafodaeth am yr etholiad yn cael eu cymedroli'n drylwyr i annog ystod eang o safbwyntiau. Dylai'r rhannau hynny o bresenoldeb ar-lein y BBC sydd ddim fel arfer yn ymwneud â materion gwleidyddol ofyn am gyngor y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth, cyn gwneud hynny.

Oni bai eu bod yn cynnal dadleuon etholiadol yn benodol, dylai safleoedd nad ydynt yn rhai newyddion gyfeirio defnyddwyr sydd eisiau trafod yr etholiad at rannau priodol o'r safle newyddion fel blogiau gwleidyddol neu erthyglau newyddion perthnasol. Mae'n rhaid i holl rannau [bbc.co.uk](https://www.bbc.co.uk) sy'n trafod yr etholiad gael prosesau cymedroli, hidlo ac uwchgyfeirio yn eu lle.

Weithiau, bydd rhaid i newyddiadurwyr a chymedrolwyr wneud penderfyniadau anodd rhwng sylwadau sy'n cyfrif fel dadl danbaid a chamdriniaeth bersonol. Y rheol fel arfer yw os na fyddai'r BBC yn ei ddarlledu ar radio neu deledu, ni ddylai fod ar-lein. Bydd prosesau hidlo ar gyfer niwed a thramgwydd a chamdriniaeth bersonol yn gweithredu fel arfer, ond ni ddylid dibynnu arnynt fel ffordd arall o gymedroli'n effeithiol.

Yn ystod Cyfnod yr Etholiad, ni ddylid defnyddio nifer y cyfraniadau a dderbyniwyd ar unrhyw fater ymgyrchu i amcangyfrif y gefnogaeth i un ochr neu blaid.

Os caiff cyfraniadau eu golygu oherwydd eu hyd, dylid cymryd gofal i sicrhau bod safbwyntiau'r cyfrannwr yn cael eu cynrychioli'n deg ac yn gywir.

5.4 Vox Pops

Gwerth vox pops yw caniatáu i wahanol ochr i bwnc gael ei mynegi drwy leisiau'r cyhoedd. Ond dylai'r cyd-destun wastad ei gwneud yn glir eu bod yn fynegiant o ddadl, ac nid yn arwydd o'r pwys a roddir ar farn y ddwy ochr. Mae'n rhaid cymryd gofal arbennig gyda vox pops yn ystod ymgyrch etholiadol, er enghraifft, i ystyried y lleoliad y cânt eu recordio, a'u golygu, lle bo'n briodol, mewn ffordd sy'n sicrhau bod ystod o safbwyntiau yn cael eu hadlewyrchu.

Dylai vox pops sy'n mynegi sut mae unigolion mewn etholaeth yn bwriadu pleidleisio gael eu hosgoi fel arfer neu dylid gofyn am gyngor y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

[Gweler Canllawiau Golygyddol 11.4.46.](#)

5.5 Rhaglenni Cynulleidfaol

Dylai unrhyw raglen sy'n ymwneud â'r etholiad ac sy'n bwriadu defnyddio cynulleidfa fyw (naill ai mewn stiwdio neu ar-lein) ymgynghori â'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth i drafod dewis y gynulleidfa a sut i gyflawni didueddrwydd dyladwy. Dylai pob gweithdrefn o'r fath allu gwrthsefyll craffu cyhoeddus.

5.6 Deunydd wrth bleidiau neu ymgeiswyr

Fel arfer, ni fydd BBC News Online yn cysylltu'n uniongyrchol i ddeunydd sy'n ymwneud â'r etholiad ar wefannau pleidiau gwleidyddol neu ymgeiswyr unigol, oni bai bod cyfiawnhad golygyddol (e.e. ffrae sydd wedi'i hachosi gan ffigwr blaenllaw sy'n cyhoeddi polisi ar ei wefan/gwefan sy'n gwrthddweud y maniffesto ar wefan y blaid) ac yna bydd dolen iddi am gyfnod cyfyngedig yn unig gan roi ystyriaeth i unrhyw faterion didueddrwydd.

Gall BBC News Online restru dolenni i holl safleoedd perthnasol y pleidiau neu'r ymgeiswyr, ar yr amod nad yw'n sylfaen gref dros boeni bod hyn yn torri canllawiau Niwed a Thramgwydd y BBC, Cod Ofcom, neu'r gyfraith e.e. difenwad neu ysgogi casineb hiliol.

<https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidelines/harm-and-offence/>

<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/section-two-harm-offence>

<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-standards/section-three-crime-disorder-hatred-abuse>

Rhaid i unrhyw areithiau neu ddeunydd arall sy'n cael eu cyhoeddi neu eu cyfrannu gan ymgeiswyr neu bleidiau, sy'n cael eu cynnwys yn llawn neu'n rhannol, gael eu dethol ar sail eu gwerth fel stori newyddion, tra'n cofio bod didueddrwydd dyladwy yn ei gwneud yn ofynnol i ystod briodol o ddeunydd o'r fath gael ei gynnwys.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys fod yn arbennig o effro i ymgyrchoedd sydd wedi'u trefnu neu lobïo gan bleidiau, grwpiau pwyso, ymgeiswyr neu bobl sy'n gweithredu ar eu rhan. Os ceir amheuaeth bod postio torfol neu waith lobïo arall ar waith yn ystod Cyfnod yr Etholiad, efallai y gofynnir i gyfranwyr ddarparu manylion cyswllt at ddibenion gwirio. Mae'n rhaid dechrau strategaeth uwchgyfeirio bbc.co.uk ar unwaith, ac efallai y bydd angen, er enghraifft, rhoi bwrdd negeseuon yn y modd cyn-gymedroli neu ddarllen-yn-unig.

6. Polau piniwn a dulliau eraill o gasglu barn

Dylai'r adran hon, lle bo'n briodol, gael ei darllen ar y cyd ag Adran 11 o'r Canllawiau Golygyddol ("Ystadegau, Data, Polau Piniwn ac Arolygon") a Chanllawiau'r Polisi Golygyddol "[Polau Piniwn, Arolygon, Holiaduron, Pleidleisiau a Pholau Gwelltyn](#)", sydd ar gael ar y wefan Polisi Golygyddol.

6.1 Gohebu ar Bolau Piniwn

Yn ystod yr ymgyrch, dylai adroddiadau'r BBC o bolau piniwn ar fwriadau pleidleisio ystyried sawl ffactor allweddol:

- efallai eu bod yn rhan o stori'r ymgyrch, a dylai cynulleidfaoedd, lle bo'n briodol, gael gwybod amdanynt;
- mae cyd-destun yn allweddol, ac mae'n bwysig sicrhau cywirdeb a phriodoldeb yr iaith a ddefnyddir wrth ohebu arnynt;
- gall polau piniwn fod yn anghywir – mae yna beryglon go iawn wrth ohebu ar y polau hynny "sy'n haeddu'r sylw newyddion mwyaf" yn unig h.y. y rheiny sydd, ar sail un tro, yn dangos symudiad dramatig. Am y rheswm hwnnw, ni ddylai stori newyddion gael ei seilio, fel arfer, ar un pŵl piniwn pleidleisio, oni bai bod ei effaith wedi achosi stori newyddion sy'n werth rhoi sylw iddi ar wahân;
- efallai y bydd materion penodol yn ymwneud â chyfeirio at bolau piniwn yn fwy anffurfiol, er enghraifft, yng nghwestiynau cyflwynwyr neu gyfweiliadau 2-ffordd y gohebwr, pan mae cywirdeb dyladwy ac amheuaeth yr un mor bwysig ag mewn adroddiadau sydd wedi'u sgriptio'n fwy ffurfiol;
- dylid cymryd gofal i sicrhau nad yw rhagdybiaethau ynglŷn â phleidleisio yn llywio cyfeiriad penderfyniadau golygyddol ehangach yn ormodol;
- dylid cymryd gofal arbennig wrth adolygu papurau newydd. Ni ddylai canlyniad pŵl piniwn fod yn brif eitem mewn adolygiad papurau newydd a dylid wastad defnyddio brawddeg o gyd-destun (e.e.: "mae hyn yn anghyson â pholau piniwn eraill yr wythnos hon");

- ar ddiwrnod pleidleisio, ni ellir cyhoeddi unrhyw bôl piniwn ar unrhyw bwnc sy'n berthnasol i'r etholiad nes i'r gorsafoedd pleidleisio gau.

Mae angen dilyn y rheolau a'r canllawiau cyffredinol ynglŷn â gohebu ar bolau piniwn (Canllawiau Golygyddol **11.4.35**) gyda gofal arbennig yn ystod cyfnod yr etholiad, sef:

Wrth adrodd ar ganfyddiadau unrhyw bôl piniwn, p'un a yw'n cael ei gomisiynu gan y BBC neu gan rywun arall:

ni ddylai iaith roi mwy o hygredd i bolau piniwn nag sy'n haeddiannol; er enghraifft mae polau piniwn yn 'awgrymu' ac yn 'rhoi arwydd' o rywbeth, ond nid ydynt yn 'profi', yn 'dangos' nac yn 'datgelu'

dylai'r iaith a ddefnyddir i adrodd canfyddiadau pôl piniwn adlewyrchu'n gywir ystyr y cwestiynau a ofynnwyd yn yr ymchwil gwreiddiol

ni ddylid rhoi gwybod am wahaniaethau bach o fewn lled gwall pôl piniwn penodol fel gwahaniaeth sylweddol fel arfer

ni ddylai'r BBC ddibynnu'n llwyr ar y dehongliad o ganlyniadau'r pôl piniwn a roddir gan y sefydliad neu'r cyhoeddiad sydd wedi'i gomisiynu

dylai'r BBC adrodd ar y fethodoleg a ddefnyddiwyd (er enghraifft ar-lein, dros y ffôn neu wyneb yn wyneb), maint y sampl, y sefydliad a gynhaliodd y pôl piniwn a'r sefydliad neu'r cyhoeddiad a gomisiynodd y pôl

os yw'n berthnasol o safbwynt golygyddol, dylid adrodd dyddiadau'r gwaith maes a'r digwyddiadau ers hynny a allai fod wedi newid barn

os oes amheuan ynghylch methodoleg pôl piniwn neu onestrwydd y rheini sy'n ei gynnal, rhaid defnyddio iaith amodol briodol. Mae cyngor ar gael gan yr Uned Ymchwil Wleidyddol. Rhaid i wneuthurwyr cynnwys ystyried a yw canfyddiadau polau piniwn yn ddigon hygred i'w hadrodd; mae cyngor ar gael gan yr Uned Ymchwil Wleidyddol

ni ddylai polau piniwn a gomisiynir gan y BBC gael eu disgrifio fel 'pôl piniwn y BBC' fel arfer, ond fel 'pôl piniwn ar gyfer y BBC'. Lle bo modd, dylai manylion perthnasol, gan gynnwys y cwestiynau, y canlyniadau a'r data sylfaenol, fod ar gael (er enghraifft drwy ddolen i wefan y cwmni polau piniwn) er mwyn i'r gynulleidfa gael gweld y fethodoleg a'r canlyniadau llawn.

Gohebu ar Bolau Piniwn Bwriadau Pleidleisio (11.4.36)

Rhaid i ganlyniad, ar ei ben ei hun, un pôl piniwn bwriadau pleidleisio (neu unrhyw ddull arall o asesu cefnogaeth i bleidiau gwleidyddol neu gwestiynau referenda) beidio â bod yn bennawd nac yn brif stori unrhyw allbwn.

Wrth adrodd ar bolau piniwn bwriadau pleidleisio:

- *yn y DU dylent, fel arfer, fod wedi cael eu cynnal gan aelod o'r British Polling Council*

- rhaid gohebu ar ganfyddiadau arolygon o fwriadau pleidleisio yng nghydestun tuedd, a all gynnwys canlyniadau'r holl bolau piniwn mawr dros gyfnod o amser neu fod yn gyfyngedig i'r newid yn y canfyddiadau gan un cwmni polau piniwn. Dylid bod yn ofalus iawn wrth ymdrin â chanlyniadau polau piniwn sy'n wahanol heb esboniad credadwy.

Atgyfeiriad Gorfodol (11.4.37): Rhaid i unrhyw fwriad i ohebu ar fwriadau pleidleisio a gafwyd drwy ddulliau ymchwil heblaw polau piniwn gael ei atgyfeirio i'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

6.2 Comisiynu Polau Piniwn

Nid yw'r BBC yn comisiynu polau piniwn o fwriadau pleidleisio i'w cyhoeddi yn ystod cyfnodau etholiadol. Mae'r Canllawiau Golygyddol (11.4.30) yn dweud:

“Rhaid i unrhyw gynnig i gomisiynu pôl piniwn ar faterion polisi cyhoeddus, pynciau gwleidyddol neu ddiwydiannol dadleuol, neu ar ‘bynciau dadleuol’ mewn unrhyw faes arall, gael ei atgyfeirio ymlaen llaw i'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth

Rhaid cymryd gofal i sicrhau na ddefnyddir unrhyw bôl piniwn a gomisiynir gan y BBC i awgrymu barn y BBC ar bolisi neu fater penodol. Gall pôl piniwn gael ei gomisiynu i helpu i lywio dealltwriaeth y gynulleidfa o bwnc llosg cyfredol, ond ni ddylid ei ddefnyddio i awgrymu ymyrraeth y BBC mewn pwnc llosg cyfredol.

6.3 Pleidleisio SMS/Ar-lein

Ni fydd unrhyw bleidleisiau SMS/testun nac ar-lein sy'n ceisio mesur cefnogaeth i blaid, gwleidydd neu fater polisi gwleidyddol y pleidiau yn ystod cyfnod yr etholiad, ac ni ddylid defnyddio dulliau meintiol eraill, fel cyfrif nifer y negeseuon testun neu gyfraniadau cyfryngau cymdeithasol, i asesu lefel y gefnogaeth.

Rhaid i gynhyrchwyr sicrhau nad yw pleidleisiau yn cael eu trosi'n rhywbeth y gellid eu dehongli naill ai fel cynrychiolaeth o farn y cyhoedd yn ei chyfanrwydd, neu'n ganfyddiad o farn y BBC. **Rhaid i unrhyw fwriad i gynnal pleidlais ar neges destun neu ar-lein ar unrhyw fater gwleidyddol a allai gael effaith ar yr etholiad gael ei drafod gyda'r Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth, yn ogystal â'i gyfeirio at ffigwr golygyddol uwch yn yr adran berthnasol ac ITACU.**

7. Cyfweliadau Arweinwyr y Pleidiau

Rhaid i unrhyw fwriad i gyfweld neu bortreadu arweinwyr y pleidiau gael ei gyfeirio ymlaen llaw (h.y. cyn gofyn iddynt) at y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth. Ar gyfer BBC Cymru a BBC Scotland, dylid cyfeirio at y Pennaeth Newyddion a Materion Cyfoes perthnasol hefyd o ran arweinwyr y pleidiau yn y cenedloedd hynny. Rhaid cyfeirio cynigion am gyfweliadau o'r fath wrth y pleidiau hefyd cyn y gellir derbyn unrhyw un. Mae hyn ar y cyd â'r atgyfeiriad gorfodol a nodir yn y Canllawiau Golygyddol (10.3.2) ac mae'n arbennig o bwysig yn ystod yr ymgyrchoedd etholiadol hyn.

8. Diwrnod Pleidleisio

Ni fydd unrhyw sylw yn cael ei roi i unrhyw ymgyrch etholiadol ar ddiwrnod pleidleisio, rhwng 06.00 nes i'r gorsafoedd pleidleisio gau am 22.00 ar deledu, radio, bbc.co.uk neu sianeli swyddogol y BBC ar gyfryngau cymdeithasol a gwefannau eraill (rhaid cyfeirio unrhyw sylw cyn 06.00 at y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth). Ni fydd yn rhaid i wefannau ar-lein ddileu adroddiadau archif, ond ni ddylent eu hailgyhoeddi.

Mae'r Canllawiau Golygyddol yn nodi (10.4.23): **Yr unig ohebu a ganiateir fydd disgrifiadau ffeithiol annadleuol, fel ymddangosiad gwleidyddion mewn gorsafoedd pleidleisio neu'r tywydd. Rhaid peidio â rhoi sylw i bynciau sydd wedi bod yn destun neu'n rhan o'r ymgyrchu neu faterion dadleuol eraill sy'n ymwneud â'r etholiad cyn i'r gorsafoedd pleidleisio gau, er mwyn sicrhau nad oes dim yn allbwn y BBC y gellir ei ddehongli fel rhywbeth sy'n dylanwadu ar y bleidlais yn ormodol.**

Dylid cymryd gofal arbennig hefyd gydag unrhyw ddeunydd a gyhoeddir ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol – gan gynnwys rhai unigolion – tra bo'r gorsafoedd pleidleisio ar agor.

Gyda didueddrwydd priodol, gellir sôn am straeon ynglŷn â mecaneg y bleidlais (fel digwyddiadau a allai fod wedi digwydd mewn gorsafoedd pleidleisio). Mae cyngor ar gael wrth y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth.

Ni chaniateir cyhoeddi pŵl piniwn ar unrhyw bwnc sy'n ymwneud â'r etholiad nes i'r gorsafoedd pleidleisio gau.

Tra bod y gorsafoedd pleidleisio ar agor, mae'n drosedd cyhoeddi unrhyw beth am y ffordd y mae pobl wedi pleidleisio yn yr etholiad hwnnw, yn seiliedig ar wybodaeth gan bleidleiswyr ar ôl iddynt bleidleisio.

9. Cwynion

Ymdrinnir â chwynion ar y lefel briodol - o olygyddion rhaglenni ac uwch. P'un ai a yw'r gŵyn wedi dod drwy Wasanaethau Cynulleidfa'r BBC, yn uniongyrchol at raglen neu at ohebydd neu newyddiadurwr unigol, oddi wrth wleidydd neu aelod o'r cyhoedd (a allai fod yn ymgyrchydd gwleidyddol neu beidio), o uwch swyddog yn y blaidd neu ymgeisydd unigol, y nod yw sicrhau bod ymateb y BBC yn gyson, yn gadarn ac yn gyflym.

Am y rheswm hwnnw, wrth dderbyn cwyn ffurfiol, fel arfer, dylid cymryd y manylion a'u cyfeirio at y person priodol (y golygydd perthnasol fel arfer) cyn i unrhyw ymateb cychwynnol – ar wahân i gydnabyddiaeth ac amserlen – gael ei roi i'r sawl sy'n cwyno.

Gall cwynion ynglŷn â'r etholiad, gan gynnwys y rheini sy'n ymwneud â didueddrwydd a chywirdeb, fod yn destun proses gyflymach a allai ddod i benllanw gydag Ofcom, felly mae'n hollbwysig eu bod yn cael eu cyfeirio heb unrhyw oedi.

Dylai unrhyw un sydd angen cyngor pellach ynglŷn â defnyddio'r Canllawiau hyn ymgynghori â'r Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth.

Ric Bailey

Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth

E-bost: ric.bailey@bbc.co.uk

Atodiadau – Canllawiau ar Roi Sylw i Bleidiau ac Ymgeiswyr

Mae'r adrannau'n benodol i allbwn yn y genedl berthnasol - mae pob adran yn berthnasol i'r holl allbwn ledled y DU, ac eithrio lle nodir hynny.

A1. Cyflwyniad

Mae penderfynu ar lefelau priodol o sylw i wahanol ymgeiswyr a phleidiau yn yr etholiadau, sydd â lefelau amrywiol o gefnogaeth wleidyddol, yn gofyn yn bennaf am grebwyll golygyddol da a diduedd. Bydd gwahaniaethau dyls o ran dehongli a chymhwyso ar gyfer rhaglenni a fformatau gwahanol. Nod y canllawiau canlynol yw sicrhau lefelau priodol o sylw, gyda'r lefel isaf o sylw yn achos pleidiau llai ac ymgeiswyr annibynnol - nid yw'n gosod unrhyw uchafswm. Mae cyngor ar gael, fesul achos, oddi wrth y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth, cyn a thrwy gydol yr ymgyrch.

Felly er bod yn rhaid i bob gwasanaeth sicrhau bod y sylw a roddir yn gymesur o ran y pleidiau a'r ymgeiswyr, dylid trin hynny fel canllaw yn hytrach na fformiwla fathemategol bendant. Serch hynny, mae'n rhaid cael rhesymau golygyddol da dros unrhyw amrywiad sylweddol ac ni all y rhain ddisodli'r brif rwymedigaeth am ddiueddrwydd dyladwy a thegwch.

Dylai maint cymharol y sylw a roddir i bleidiau gwleidyddol ac ymgeiswyr annibynnol ym mhob ardal etholiadol (er enghraifft, o fewn etholaethau unigol, wardiau, rhanbarthau neu ar draws cynghorau) adlewyrchu lefelau'r gefnogaeth etholiadol flaenorol a/neu gyfredol yn yr ardal etholiadol honno. Wrth ystyried hyn, ystyrir lleoliad y gynulleidfa arfaethedig, perfformiad o ran cynrychiolaeth a chyfran y bleidlais yn yr etholiadau cyfatebol diwethaf, dros ddau gylch etholiadol o leiaf, fel man cychwyn; rhaid rhoi pwys dyladwy hefyd i'r ffactorau canlynol:

- perfformiad mewn etholiadau eraill, lle bo'n berthnasol
- tystiolaeth berthnasol arall o'r gefnogaeth etholiadol gyfredol, gan gynnwys patrymau cadarn a chyson mewn polau piniwn perthnasol
- nifer yr ymgeiswyr sy'n sefyll ar ran plaid yn yr etholiad
- materion golygyddol perthnasol eraill, fel cytundebau etholiadol, pleidiau newydd, cytundebau clymblaid etc.

Bydd y Canllawiau hyn yn parhau i allu cael eu diwygio yn sgil unrhyw dystiolaeth berthnasol newydd o gefnogaeth wleidyddol gyfredol tan y diwrnod ar ôl i'r enwebiadau gau. Serch hynny, dylid parhau i ystyried tystiolaeth berthnasol o'r fath drwy gydol cyfnod yr etholiad.

A1.1 OFCOM

Mae'r Atodiad hwn yn amodol (ac eithrio 6.8 – 6.12) ar Adran 6 o God Ofcom (diweddarwyd ym mis Chwefror 2024), a'r Canllawiau cysylltiedig (22ain Mawrth 2017) ac mae'n rhoi ystyriaeth i'r dystiolaeth berthnasol o gefnogaeth gyfredol fel y nodir yng [Nghrynodeb Ofcom](#):

Mae Ofcom yn ystyried y ffactorau canlynol wrth ystyried cwynion sy'n ymwneud ag etholiadau, ac o'r herwydd, mae hyn yn darparu canllawiau defnyddiol i wneuthurwyr rhaglenni wrth wneud penderfyniadau golygyddol sy'n seiliedig ar gefnogaeth etholiadol pleidiau.

- *rydym yn rhoi mwy o bwys ar berfformiad go iawn plaid wleidyddol mewn etholiadau na data pôl piniwn. Mae hyn yn adlewyrchu'r ffaith bod perfformiad etholiadol yn fesur o sut mae pleidleiswyr wedi gwneud eu dewis democrataidd. Mae hyn yn cymharu â'r ansicrwydd mwy sydd ynghlwm wrth gefnogaeth mewn polau piniwn, nad yw o reidrwydd yn arwain at bleidleisiau go iawn neu at seddi mewn etholiad;*
- *wrth ystyried cefnogaeth mewn etholiadau blaenorol, rydym yn ystyried ffactorau fel perfformiad etholiadol pleidiau (gan gynnwys nifer yr ymgeiswyr a gafodd eu hethol a chanran gyffredinol y bleidlais a gafwyd) mewn etholiadau blaenorol cyfatebol dros o leiaf ddau gylch etholiadol;*
- *rydym hefyd yn ystyried perfformiad mewn etholiadau perthnasol blaenorol eraill a gafodd eu cynnal ar yr un pryd, yn ogystal â pherfformiad mewn etholiadau blaenorol nad oedd yn cael eu cynnal ar adeg benodol;*
- *rydym yn ystyried perfformiad etholiadol pleidiau dros ddau gylch etholiadol o leiaf wrth ystyried perfformiad mewn unrhyw fath o etholiad. Fodd bynnag, rydym yn rhoi llai o bwys ar dystiolaeth o berfformiad etholiadol dau gylch etholiadol neu fwy o ystyried natur hanesyddol y dystiolaeth honno;*
- *pan fo'n berthnasol, byddwn yn ystyried tystiolaeth mewn perthynas â chenhedloedd datganoledig gwahanol y DU;*
- *wrth roi llai o bwys ar lefelau cefnogaeth gyfredol o'i chymharu â pherfformiad go iawn, rydym yn rhoi pwys ar dystiolaeth o gefnogaeth gyfredol sy'n wrthrychol ac yn fesuradwy. Un math o dystiolaeth wrthrychol a mesuradwy o gefnogaeth gyfredol yw data pôl piniwn, pan fydd ar gael. Efallai fod mathau eraill o dystiolaeth o gefnogaeth gyfredol, ond wrth ystyried tystiolaeth o'r fath, byddem yn ystyried cysondeb a gwrthrychedd pob math o dystiolaeth;*
- *byddwn yn ystyried a yw'r dystiolaeth o gefnogaeth gyfredol yn dangos bod unrhyw ostyngiad neu gynnydd yn lefel cefnogaeth plaid wedi bod yn sylweddol ac yn gyson, yn hytrach nag o natur byr dymor, ac i ba raddau y mae tystiolaeth o unrhyw newid mewn cefnogaeth yn wrthrychol ac yn fesuradwy; a*
- *ein bwriad bob tro yw cynnal asesiad cytbwys gan ystyried y dystiolaeth berthnasol yn ei chyfanrwydd”.*

Atodiad 2. Yr Alban

A2.1 Sylw

Mae'r Atodiad hwn yn berthnasol i gynnwys y bwriedir ei ddarlledu yn yr Alban (gan gynnwys deunydd y DU-gyfan a deunydd ar-lein) lle rhoddir sylw i etholiadau Senedd yr Alban: drwyddi draw, fel etholaeth neu ranbarth unigol, neu grŵp o etholaethau neu ranbarthau.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys roi ystyriaeth i ba feysydd polisi sydd heb eu datganoli a pha rai sydd yng ngofal Senedd yr Alban, ac sydd felly, o ddiddordeb uniongyrchol i'r etholiad hwn.

Dylai adroddiadau, eitemau (gan gynnwys ar-lein), rhaglenni (fel dadleuon) neu unrhyw gynnwys arall sy'n cyfeirio at rai o'r ymgeiswyr mewn ardal (neu ardaloedd) etholiadol yn unig gynnwys hefyd, yn weledol a/neu ar lafar, restr o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll (lle bo'n briodol) neu, fan lleiaf, dylai gyfeirio at restr ar-lein o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll os a phan fydd ar gael. Os yw adroddiad o'r fath yn cael ei ddarlledu sawl gwaith ar yr un sianel neu orsaf, dylid cyfeirio at restr o ymgeiswyr bob tro.

A2.2 Pleidiau Mwy yn yr Alban

Y pleidiau sydd â thystiolaeth o gefnogaeth etholiadol sylweddol ar draws yr Alban yn 2021 ac etholiadau'r Senedd yn 2016, neu etholiadau ar ôl hynny yn yr Alban, neu drwy dystiolaeth gadarn a chyson o gefnogaeth gyfredol, yw

Plaid Genedlaethol yr Alban, y Ceidwadwyr, Llafur, Plaid Werdd yr Alban, y Democratiaid Rhyddfrydol a Reform UK.

Yn fras, dylai'r pleidiau hyn dderbyn lefelau tebyg o ran sylw.

Dylai rhaglenni newyddion rhwydwaith priodol* (DU-gyfan), fan lleiaf, roi sylw i lansiad maniffestos y pleidiau hynny (neu ddigwyddiadau cyfatebol) *gweler Atodiad 5.

A2.3 Pleidiau Llai yn yr Alban

Dylai unrhyw blaid sy'n sefyll mewn o leiaf un rhan o chwech o gyfanswm y seddi i'w hethol yn yr Alban (h.y. 22 o seddi etholaeth) neu'n cyflwyno o leiaf 4 o ymgeiswyr ym mhob un o'r 8 rhestr ranbarthol gael sylw, fan lleiaf, adeg lansiad eu maniffesto (neu ddigwyddiad cyfatebol) gan Reporting Scotland ac An Là ar deledu a Radio Scotland Breakfast ac Aithris an Fheasgair ar radio, yn ogystal ag ar-lein.

Wrth benderfynu pa sylw sy'n briodol i Bleidiau Llai, yn ogystal ag ystyried sut pleidleisiodd yr etholwyr yn y ddau etholiad seneddol diwethaf yn yr Alban ac mewn gwahanol etholiadau ar ôl hynny, dylai cynhyrchwyr cynnwys hefyd nodi'r dystiolaeth gyfredol, fel tuedd gyson mewn polau piniwn.

Yn ogystal, efallai y bydd amgylchiadau – er enghraifft – yng nghyd-destun posib “adeiladu clymblaid” – sy'n golygu ei bod yn briodol yn olygyddol i unrhyw

un neu fwy o'r Pleidiau Llai dderbyn sylw ychwanegol. Gellir hefyd ystyried newidiadau eraill mewn amgylchiadau gwleidyddol perthnasol.

Dylai'r egwyddorion sy'n gymwys i'r sylw a roddir i Bleidiau Llai ar lefel yr Alban gyfan gael eu defnyddio hefyd mewn unrhyw eitemau sy'n seiliedig ar ranbarth penodol a defnyddio ymgeiswyr rhestr. Gall cryfderau cymharol y pleidiau amrywio o ranbarth i ranbarth, ac unwaith eto, gellir gofyn am gyngor y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth, a fydd yn gweithio gyda BBC Scotland i helpu i wneud y penderfyniadau hyn.

Cyfeirir y gynulleidfa, lle bo'n briodol, at y rhestr gyflawn o bleidiau sy'n sefyll ar BBC News Online Scotland (gweler 4.1 uchod).

A2.4 Ymgeiswyr Annibynnol

Bydd yr holl adroddiadau etholaethol neu ranbarthol yn cyfeirio at y rhestr ar-lein, lle bydd yr holl ymgeiswyr Annibynnol yn cael eu cynnwys. Y cyfeiriad hwn yw'r isafswm ar gyfer ymgeiswyr Annibynnol, a ddylai dderbyn sylw cymesur mewn ardaloedd etholiadol lle ceir:

- cefnogaeth etholiadol sylweddol yn y gorffennol neu gynrychiolaeth
- tystiolaeth o gefnogaeth etholiadol gyfredol sylweddol

Dylai allbwn perthnasol roi ystyriaeth i'r cyd-destun gwleidyddol y mae ymgeiswyr yn sefyll: er enghraifft, lle bo ymgeisydd annibynnol yn ymuno â phlaid wleidyddol, neu lle bo grŵp o ymgeiswyr annibynnol yn gweithredu gyda'i gilydd, p'un ai ar fanifesto cyffredin ai peidio; yr amcan fydd sicrhau bod y gynulleidfa yn cael gwybodaeth glir a chywir a bod y pwys dyladwy yn cael ei roi ar y gwahanol safbwyntiau gwleidyddol.

Gellir cael cyngor pellach am y sylw a roddir i'r pleidiau llai ac ymgeiswyr Annibynnol wrth y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

A2.5 Cyd-destun y gefnogaeth etholiadol yn yr Alban ([gweler crynodeb Ofcom](#))

Atodiad 3 Cymru

A3.1 Sylw

Mae'r Atodiad hwn yn berthnasol i gynnwys y bwriedir ei ddarlledu yng Nghymru (gan gynnwys deunydd DU-gyfan a deunydd ar-lein) lle rhoddir sylw i etholiad Senedd Cymru: drwyddi draw, fel etholaeth unigol neu grŵp o etholaethau.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys roi ystyriaeth i ba feysydd polisi sydd heb eu datganoli a pha rai sydd yng ngofal Senedd Cymru, ac sydd felly, o ddiddordeb uniongyrchol i'r etholiad hwn.

Dylai adroddiadau, eitemau (gan gynnwys ar-lein), rhaglenni (fel dadleuon) neu unrhyw gynnwys arall sy'n cyfeirio at rai o'r ymgeiswyr mewn ardal (neu ardaloedd) etholiadol yn unig gynnwys hefyd, yn weledol a/neu ar lafar, restr o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll (lle bo'n briodol) neu, fan lleiaf, dylai

gyfeirio at restr ar-lein o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll os a phan fydd ar gael. Os yw adroddiad o'r fath yn cael ei ddarlledu sawl gwaith ar yr un sianel neu orsaf, dylid cyfeirio at restr o ymgeiswyr bob tro.

A3.2 Pleidiau Mwy yng Nghymru

Y pleidiau sydd â thystiolaeth o gefnogaeth etholiadol sylweddol ar draws Cymru yn etholiad y Senedd yn 2021 ac etholiad y Cynulliad yn 2016, neu etholiadau ar ôl hynny yng Nghymru, neu drwy dystiolaeth gadarn a chyson o gefnogaeth gyfredol, yw:

Llafur, y Ceidwadwyr, Plaid Cymru, y Democratiaid Rhyddfrydol, Plaid Werdd Cymru a Lloegr a Reform UK.

Dylai'r pleidiau hyn dderbyn lefelau tebyg o ran sylw:

Dylai rhaglenni newyddion rhwydwaith priodol* (DU-gyfan), fan lleiaf, roi sylw i lansiad manifestos y pleidiau hynny (neu ddigwyddiadau cyfatebol) *gweler Atodiad 5.

A3.3 Pleidiau Llai yng Nghymru

Dylai unrhyw blaid sydd ag un ymgeisydd o leiaf ym mhob un o'r 16 etholaeth, NEU sydd â chfanswm o 32 o ymgeiswyr yn sefyll ar draws 4 etholaeth o leiaf, gael sylw, fan lleiaf, adeg lansiad eu manifestos (neu ddigwyddiad cyfatebol) ar Wales Today a Newyddion ar deledu a Radio Wales Breakfast a Dros Frecwast ar radio, yn ogystal ag ar-lein.

Wrth benderfynu faint o sylw sy'n briodol ar gyfer pob un o'r Pleidiau Llai, yn ogystal ag ystyried sut gwaeth etholwyr bleidleisio yn etholiad y Senedd yn 2021 ac etholiad y Cynulliad yn 2016 ac mewn etholiadau gwahanol ar ôl hynny, dylai cynhyrchwyr cynnwys hefyd nodi'r dystiolaeth gyfredol, fel tuedd gyson mewn polau piniwn.

Yn ogystal, efallai y bydd amgylchiadau – er enghraifft – yng nghyd-destun posib “adeiladu clymblaid” – sy'n golygu ei bod yn briodol yn olygyddol i unrhyw un neu fwy o'r Pleidiau Llai dderbyn sylw ychwanegol. Gellir hefyd ystyried newidiadau eraill mewn amgylchiadau gwleidyddol perthnasol ers 2021.

Dylai'r egwyddorion sy'n gymwys i'r sylw a roddir i Bleidiau Llai ar draws Cymru gael eu cymhwyso hefyd mewn unrhyw eitemau ar raglenni neu gynnwys sy'n seiliedig ar etholaeth benodol, neu grŵp o etholaethau. Gall cryfderau cymharol y pleidiau amrywio o etholaeth i etholaeth, ac unwaith eto, gellir gofyn am gyngor y Prif Gynghorydd, Gwleidyddiaeth, a fydd yn gweithio gyda BBC Cymru i helpu i wneud y penderfyniadau hyn.

Cyfeirir y gynulleidfa, lle bo'n briodol, at y rhestr gyflawn o bleidiau sy'n sefyll ar BBC News Online Wales a BBC Cymru Fyw (gweler 4.1 uchod).

A3.4 Ymgeiswyr Annibynnol

Bydd yr holl adroddiadau etholaethol yn cyfeirio at y rhestr ar-lein, lle bydd yr holl ymgeiswyr Annibynnol yn cael eu cynnwys. Y cyfeiriad hwn yw'r isafswm ar gyfer ymgeiswyr Annibynnol, a ddylai dderbyn sylw cymesur mewn ardaloedd etholiadol lle ceir:

- cefnogaeth etholiadol sylweddol yn y gorffennol neu gynrychiolaeth
- tystiolaeth o gefnogaeth etholiadol gyfredol sylweddol

Dylai allbwn perthnasol roi ystyriaeth i'r cyd-destun gwleidyddol y mae ymgeiswyr yn sefyll: er enghraifft, lle bo ymgeisydd annibynnol yn ymuno â phlaid wleidyddol, neu lle bo grŵp o ymgeiswyr annibynnol yn gweithredu gyda'i gilydd, p'un ai ar fanifesto cyffredin ai peidio; yr amcan fydd sicrhau bod y gynulleidfa yn cael gwybodaeth glir a chywir a bod y pwys dyladwy yn cael ei roi ar y gwahanol safbwyntiau gwleidyddol.

Gellir cael cyngor pellach am y sylw a roddir i'r pleidiau llai ac ymgeiswyr annibynnol wrth y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

A3.5 Cyd-destun y gefnogaeth etholiadol yng Nghymru – [gweler Crynodeb Ofcom](#).

Atodiad 4. Llywodraeth Leol mewn rhannau o Loegr

Mae cyfnod yr Etholiad yn Lloegr yn dechrau am 00.01 ddydd Llun 30ain Mawrth.

Cynhelir etholiadau yn y canlynol:

32 o Fwrdeistrefi Llundain
32 o Gyngorau Metropolitaidd
48 o Gyngorau Dosbarth
18 o Awdurdodau Unedol
6 Chyngor Sir

Yn ogystal â:

- 6 o Feiri Awdurdodau Unigol

Yr amcangyfrif cyfredol ar gyfer cyfanswm nifer y seddi yw tua: **5,013**.

A4.1 Sylw

Mae'r Atodiad hwn yn berthnasol i gynnwys y bwriedir ei ddarlledu yn Lloegr (gan gynnwys deunydd DU-gyfan a deunydd ar-lein) lle rhoddir sylw i'r etholiadau (yn ystod Cyfnod yr Etholiad): drwyddi draw, neu fel ward unigol neu unrhyw ardal etholiadol.

Dylai cynhyrchwyr cynnwys ystyried pa feysydd polisi sydd o fewn cylch gwaith llywodraeth leol, gan gynnwys meiri ac felly'n berthnasol yn uniongyrchol yn yr etholiadau hyn.

Dylai adroddiadau, eitemau (gan gynnwys ar-lein), rhaglenni (fel dadleuon) neu unrhyw gynnwys arall sy'n cyfeirio at rai o'r ymgeiswyr mewn ardal (neu ardaloedd) etholiadol yn unig gynnwys hefyd, yn weledol a/neu ar lafar, restr o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll (lle bo'n briodol) neu, fan lleiaf, dylai gyfeirio at restr ar-lein o'r holl ymgeiswyr a'r pleidiau sy'n sefyll os a phan fydd ar gael. Os yw adroddiad o'r fath yn cael ei ddarlledu sawl gwaith ar yr un sianel neu orsaf, dylid cyfeirio at restr o ymgeiswyr bob tro.

A4.2 Pleidiau mwy yn Lloegr

Y pleidiau sydd â thystiolaeth o gefnogaeth etholiadol sylweddol ar draws Lloegr mewn etholiadau lleol blaenorol, neu etholiadau eraill yn Lloegr, neu drwy dystiolaeth gadarn a chyson o gefnogaeth gyfredol yw:

Llafur, y Ceidwadwyr, Democratiaid Rhyddfrydol, Plaid Werdd Cymru a Lloegr a Reform UK.

Dylai'r pleidiau hyn dderbyn lefelau tebyg o ran sylw:

Dylai allbwn lleol a rhanbarthol sy'n trafod yr etholiadau roi ystyriaeth i unrhyw batrymau gwahanol o gefnogaeth etholiadol flaenorol/gyfredol a nifer yr ymgeiswyr sy'n sefyll ar ran y pleidiau yn eu hardaloedd.

A4.3 Pleidiau llai yn Lloegr

Ar gyfer sylw ar draws y DU ac ar-lein, dylai pob plaid arall sydd ag ymgeiswyr yn sefyll mewn o leiaf un rhan o chwech o'r seddi sydd ar gael yn Lloegr (h.y. tua **840** o ymgeiswyr) dderbyn rhywfaint o sylw sy'n gymesur i'r pleidiau mwyaf, lle rhoddir sylw i'r etholiadau, gan gynnwys ar-lein.

Dylai allbwn lleol a rhanbarthol roi sylw i bleidiau llai a allai fod heb ddigon o ymgeiswyr i gyrraedd y trothwy ar gyfer Lloegr yn ei chyfanrwydd, ond sydd ag ymgeiswyr mewn mwy nag un rhan o chwech o seddi mewn ardal etholiadol berthnasol.

A4.4 Ymgeiswyr Annibynnol

Mae ymgeiswyr annibynnol yn denu lefelau sylweddol o gefnogaeth etholiadol mewn nifer o etholiadau lleol a bydd y gynulleidfa yn disgwyl i hynny gael ei adlewyrchu mewn allbwn perthnasol. Dylai ymgeiswyr annibynnol dderbyn sylw cymesur mewn ardaloedd etholiadol lle ceir:

- cefnogaeth etholiadol sylweddol yn y gorffennol neu gynrychiolaeth
- tystiolaeth o gefnogaeth etholiadol gyfredol sylweddol

Dylai allbwn perthnasol roi ystyriaeth i'r cyd-destun gwleidyddol y mae ymgeiswyr yn sefyll: er enghraifft, lle bo ymgeisydd annibynnol yn ymuno â phlaid wleidyddol, neu lle bo grŵp o ymgeiswyr annibynnol yn gweithredu gyda'i gilydd, p'un ai ar fanifesto cyffredin ai peidio; yr amcan fydd sicrhau bod y gynulleidfa yn cael gwybodaeth glir a chywir a bod y pwys dyladwy yn cael ei roi ar y gwahanol safbwyntiau gwleidyddol.

Gellir cael cyngor pellach am y sylw a roddir i'r pleidiau llai ac ymgeiswyr annibynnol wrth y Prif Gyngorydd, Gwleidyddiaeth.

A4.5 Cyd-destun cefnogaeth Etholiadol yn Lloegr – [gweler crynodeb Ofcom.](#)

***Atodiad 5 Cynnwys addas ar y Rhwydwaith ar gyfer sylw yn y Cenhedloedd**

Rhaid i'r cynnwys rhwydwaith penodol hwn gynnwys y sylw etholiadol lleiaf a roddir i'r pleidiau yn y Cenhedloedd, fel y nodir yn yr Atodiadau:

- o leiaf dau o'r prif fwletinau ar BBC One (h.y. Un, Chwech, Deg)
- The News Channel (1700-1800)
- Radio 4 1800.
- 5 Live Drive
BBC Online
- Crynodebau Radio 2
- Newsbeat